

EUROPSKA
KOMISIJA

Strasbourg, 17.4.2018.
SWD(2018) 115 final

RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE

SAŽETAK PROCJENE UČINKA

priložen dokumentu

Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća

**o utvrđivanju pravila kojima se olakšava uporaba financijskih i drugih informacija u
svrhu sprečavanja, otkrivanja, istrage ili progona određenih kaznenih djela i stavljanju
izvan snage Odluke Vijeća 2000/642/PUP**

{COM(2018) 213 final} - {SWD(2018) 114 final}

Sažetak
Procjena učinka o olakšavanju uporabe financijskih i drugih informacija u svrhu sprečavanja, otkrivanja, istrage ili progona određenih kaznenih djela.
A. Potreba za djelovanjem
Zašto? O kakvom je problemu riječ?
Zločinačke skupine i teroristi često djeluju u različitim državama članicama, a njihova je imovina, uključujući bankovne račune, obično raspoređena po cijelom EU-u ili čak izvan njega. Njihove financijske aktivnosti mogu ostaviti informacijski trag u drugim državama članicama koji može biti ključan za istražitelje. Nepostojanje pristupa ili zakašnjeni pristup financijskim informacijama i informacijama o bankovnim računima ometa otkrivanje financijskih tokova koji proizlaze iz kriminalne aktivnosti. Imovinska korist ostvarena kaznenim djelom može ostati neotkrivena ili se ne može zamrznuti. Osim toga, financijsko-obavještajne jedinice suočavaju se s preprekama u međusobnoj suradnji kao i u pristupu informacijama o kaznenom progonu koje su važne za obavljanje njihovih zadaća na temelju Četvrte direktive o sprečavanju pranja novca (2015/849).
Što se nastoji postići ovom inicijativom?
Ovom se inicijativom nastoji povećati sigurnost u državama članicama EU-a i u EU-u u cjelini poboljšanjem pristupa nadležnih tijela i drugih tijela zaduženih za sprečavanje, otkrivanje, istragu ili progon teških kaznenih djela financijskim informacijama, uključujući informacije o bankovnim računima, čime se jača njihova sposobnost za provođenje financijskih istraga i analize te unapređuje njihova suradnja. Osim toga, inicijativom se nastoji povećati sposobnost financijsko-obavještajnih jedinica za obavljanje njihovih zadaća na temelju Četvrte direktive o sprečavanju pranja novca.
Koja je dodana vrijednost djelovanja na razini EU-a?
Djelovanjem na razini EU-a osigurao bi se usklađeni pristup za olakšavanje pristupa nadležnih i drugih tijela financijskim informacijama za potrebe suzbijanja teških kaznenih djela te za jačanje sposobnosti financijsko-obavještajnih jedinica za borbu protiv pranja novca, povezanih predikatnih kaznenih djela i financiranja terorizma. S obzirom na prekograničnu dimenziju tih kaznenih djela, a time i na potrebu nadležnih tijela da imaju brži pristup informacijama za potrebe svojih analiza i istraga te da djelotvornije i učinkovitije surađuju na nacionalnoj i međunarodnoj razini, djelovanje na razini EU-a potrebno je kako bi se olakšala nesmetana suradnja među tim tijelima te omogućili pristup relevantnim informacijama i njihova razmjena.
B. Rješenja
Koje su se zakonodavne i nezakonodavne opcije politike razmatrale? Daje li se prednost određenoj opciji? Zašto?

Nezakonodavna opcija politike O i 13 zakonodavnih opcija politike razmatrane su i razvrstane kako slijedi:

- **Blok A: „ZAŠTO“** bi nadležna tijela trebala imati pristup financijskim informacijama ili ih razmjenjivati?

OPCIJA A.1.: samo za sprečavanje i suzbijanje pranja novca, povezanih predikatnih kaznenih djela i financiranja terorizma.

OPCIJA A.2.: samo za europska kaznena djela utvrđena u članku 83. stavku 1. UFEU-a.

OPCIJA A.3.: za oblike kaznenih djela utvrđene u Prilogu I. Uredbi o Europolu.

- **Blok B: „KAKO“** bi nadležna tijela trebala pristupiti financijskim informacijama ili ih razmjenjivati?

OPCIJA B.1.: nadležnim tijelima osigurati pristup nacionalnim centraliziranim registrima bankovnih računa u skladu s 1. **podopcijom B.1.a:** izravan pristup; ili 2. **podopcijom B.1.b:** neizravan pristup.

OPCIJA B.2.: nadležnim tijelima osigurati pristup svim drugim financijskim informacijama u skladu s 1.

podopcijom B.2.a: izravan pristup; ili 2. **podopcijom B.2.b:** putem financijsko-obavještajnih jedinica.

OPCIJA B.3.: osigurati mjere za razmjenu informacija među financijsko-obavještajnim jedinicama te za pristup financijsko-obavještajnih jedinica informacijama koje čuvaju nadležna tijela i njihovu razmjenu u skladu s 1.

podopcijom B.3.a: izravna suradnja među financijsko-obavještajnim jedinicama; ili 2. **podopcijom B.3.b:** uspostava središnje financijsko-obavještajne jedinice.

- **Blok C: „TKO“,** odnosno na koja se javna tijela primjenjuju uvjeti?

OPCIJA C.1.: na javna tijela odgovorna za sprečavanje, istragu ili progon kaznenih djela.

OPCIJA C.2.: na javna tijela iz opcije C.1. te, osim toga, 1. **podopcija C.2.a:** na urede za oduzimanje imovinske koristi; 2. **podopcija C.2.b:** na Europol; 3. **podopcija C.2.c:** na OLAF.

Kad je riječ o **pristupu nadležnih tijela informacijama sadržanima u registrima bankovnih računa, opcija kojoj se daje prednost** kombinacija je opcija **A.3., B.1.a, C.2.a i C.2.b.**

Kad je riječ o **pristupu nadležnih tijela dodatnim financijskim informacijama, opcija kojoj se daje prednost** kombinacija je opcija **A.3., B.2.b i C.2.b.**

Kad je riječ o **uklanjanju prepreka u prekograničnoj suradnji financijsko-obavještajnih jedinica i poteškoća s kojima se financijsko-obavještajne jedinice suočavaju u suradnji sa svojim domaćim partnerima, tijelima za izvršavanje zakonodavstva, opcija kojoj se daje prednost** kombinacija je opcija **A.1., B.2.b, B.3.a i C.2.b.**

Tko podržava opciju kojoj se daje prednost?

Dionici su se složili da bi se pristupom centraliziranim registrima bankovnih računa omogućila djelotvornost istraga tijela za kazneni progon i izbjegli troškovi i administrativno opterećenje neciljanih zahtjeva bankama. Većina ispitanika u okviru javnog savjetovanja složila se da se odobri pristup nadležnim tijelima, uključujući urede za oduzimanje imovinske koristi. Države članice složile su se da će olakšati suradnju među financijsko-obavještajnim jedinicama te razmjenu informacija između financijsko-obavještajnih jedinica i nadležnih tijela. U nedavnom istraživanju Eurobarometra 92 % ispitanika složilo se da bi nacionalna tijela trebala dijeliti informacije s tijelima ostalih država članica EU-a radi boljeg sprečavanja i borbe protiv kriminala i terorizma.

C. Učinci opcije kojoj se daje prednost

Koje su prednosti opcije kojoj se daje prednost (ako takve opcije nema, navesti koristi glavnih opcija)?

Očekuje se da će se opcijom kojoj se daje prednost osigurati bolja sredstva za povećanje sigurnosti i borbe protiv kriminala u EU-u. Njome bi se osigurali brži pristup jasno utvrđenim financijskim informacijama te učinkovitija i djelotvornija suradnja između financijsko-obavještajnih jedinica i nadležnih tijela. Povećala bi se mogućnost nadležnih tijela, uključujući urede za oduzimanje imovinske koristi i Europol, da brzo pristupe ključnim financijskim informacijama koje su od presudne važnosti za financijske istrage. Opcijom kojoj se daje prednost bitno bi se povećala i sposobnost financijsko-obavještajnih jedinica za provođenje financijskih analiza u svrhu sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma. Opcijom kojoj se daje prednost povećali bi se troškovi i administrativno opterećenje povezani sa slanjem neciljanih „bjanko“ zahtjeva i odgovaranjem na njih.

Koliki su troškovi opcije kojoj se daje prednost (ako takve opcije nema, navesti troškove glavnih opcija)?

Jednokratni troškovi provedbe opcije kojoj se daje prednost, a kojom se osigurava izravan pristup centraliziranim registrima bankovnih računa i sustavima za dohvat podataka, procjenjuju se na iznos od 5 000 EUR do 30 000 EUR (taj je iznos potrebno pomnožiti s brojem tijela povezanih s centraliziranim registrima bankovnih računa i sustavima za dohvat podataka). Troškove pristupa financijskim informacijama putem financijsko-obavještajnih jedinica uglavnom će snositi financijsko-obavještajne jedinice.

Kako će to utjecati na poduzeća, MSP-ove i mikropoduzeća?
Ne predviđaju se dodatni troškovi za bankarski sektor. Upravo suprotno, na temelju ove inicijative banke bi imale znatne financijske uštede jer ne bi trebale obrađivati bjanko zahtjeve nadležnih tijela i odgovarati na njih. Ne očekuju se posebni učinci na MSP-ove i mikropoduzeća.
Hoće li to znatno utjecati na nacionalne proračune i uprave?
Troškovi provedbe izravnog pristupa centraliziranim registrima bankovnih računa i sustavima za dohvat podataka te pristupa financijskim informacijama putem financijsko-obavještajnih jedinica utjecat će na nacionalne proračune i uprave. Međutim, ti bi se troškovi prebili smanjenjem trenutačnih administrativnih i financijskih troškova nadležnih tijela te uštedama troškova zbog učinkovitije suradnje među financijsko-obavještajnim jedinicama i s nadležnim tijelima.
Očekuju li se drugi bitni učinci?
Predložene mjere imale bi učinak na temeljna prava; zadiranje u pravo na zaštitu osobnih podataka bilo bi minimalno jer je pristup ograničen i usmjeren samo na relevantna tijela, čime se osigurava proporcionalnost. Izravan pristup omogućit će se centraliziranim registrima bankovnih računa i sustavima za dohvat podataka jer oni sadržavaju ograničene informacije. Pristup drugim vrstama financijskih informacija bit će moguć putem financijsko-obavještajnih jedinica. Opcije kojima se daje prednost ne prelaze ono što je potrebno za ostvarivanje ciljeva, a ocijenjene su kao najmanje nametljivi zakonodavni instrumenti na razini Unije u skladu sa zahtjevima koje je utvrdio Sud. Budući zakonodavni prijedlog ne bi utjecao na procesna jamstva kako su utvrđena u nacionalnom pravu i njime bi se osigurale stroge zaštitne mjere, čime bi se dodatno ublažili negativni učinci na temeljna prava.
D. Daljnje mjere
Kada će se politika preispitati?
Komisija će pratiti djelotvornu provedbu predloženih zakonodavnih instrumenata te će, na temelju savjetovanja s državama članicama i dionicima, provesti evaluaciju njihovih rezultata s obzirom na njihove ciljeve i probleme koje treba riješiti u roku od tri godine od donošenja predloženih mjera.